

§ 126

Sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunto valtuustoaloitteesta hammashoidon palvelujen tehostamisesta

HEL 2013-015458 T 00 00 03

Päätös

Sosiaali- ja terveyslautakunta päätti antaa kaupunginhallitukselle valtuutettu Tuomo Valokaisen valtuustoaloitteesta seuraavan lausunnon:

"Terveyden edistäminen on yksi Helsingin kaupungin suun terveydenhuollon kolmesta ydinprosessista. Toimintaa toteutetaan etsivällä työotteella, jolla pyritään löytämään syrjäytymisvaarassa olevia väestöryhmiä ja kohdistamaan terveyden edistämistoimintaa sitä eniten tarvitseville. Ehkäisevää toimintaa tehdään niin väestö- kuin yksilötasolla ja sen kehittäminen on jatkuvaa.

Yksilötasolla ehkäisevää suun terveydenhoitoa sisältyy jokaiseen suun terveydenhuollon hoitokäyntiin. Ehkäisevää perushoitoa muun hoitokäynnin yhteydessä ovat mm. ravintoneuvonta, kotihoidon täsmentäminen, fluori- tai muu lääkekäsittely ja hammaspeitteiden kuten plakin ja hammaskiven poisto. Mikäli potilaalla on tavanomaista suurempi ehkäisevän hoidon tarve, hänet ohjataan erillisille käynneille joko suuhygienistille tai itsenäistä työtä tekeväälle hammashoitajalle.

Erityisiä ehkäisevän hoidon kohderyhmiä ovat:

- Ensimmäistä lasta odottava perhe
- Alle kouluikäiset
- Kehitysvammaiset
- Koululaiset
- Maahanmuuttajat
- Vanhukset

Suun terveydenedistämisen kehittämistyöryhmä suunnittelee ja koordinoi terveydenedistämistoimintaa. Suun terveydenhuollon kokopäiväinen terveydenedistämisen asiantuntija luo uusia yhteistyöverkostoja kaupungin eri hallintokuntien, muiden kaupunkien sekä valtakunnallisten toimijoiden kanssa. Esim. Helsingin kaupungin päiväkodeissa järjestettiin viikolla 4 suunterveyskampanja, jolla

muistutettiin lasten hampaiden harjauksesta kahdesti päivässä fluorihammastahnaa käyttäen.

Neuvoloiden, koulujen, päiväkotien sekä kehitysvamma- ja pitkäaikaishoidon laitosten suunhoidon yhteyshenkilöt on nimetty hammashoitoloihin. Yhteyshenkilöt huolehtivat vastuualueillaan terveydenedistämisen käytännön ohjauksesta sosiaali- ja terveysviraston eri osastojen ja toimistojen sekä kaupungin muiden virastojen henkilökunnalle. Esimerkiksi laitoksissa olevien potilaiden päivittäisestä suuhygieniasta huolehtiminen on laitosten hoitohenkilökunnan vastuulla; ei suun terveydenhuollon henkilökunnan. Yhteyshenkilöt antavat opastusta ja neuvontaa käytännön toimintaan sekä painottavat laitosten henkilökunnalle suun terveyden merkitystä potilaan kokonaisterveydelle.

Suun terveydenhuollon maahanmuuttajatyön yhdyshenkilö osallistuu maahanmuuttajien kototutustumista tukevaan työhön. Maahanmuuttajataustaisille asukkaille tarkoitetut suunhoito-ohjeet on toimitettu 10 eri kielellä sekä erikseen selkokielisinä. Ne löytyvät myös Helsingin sosiaali- ja terveysviraston intranetistä ja ovat siten mm. neuvoloiden ja terveysasemien käytössä.

Ensimmäistä lastaan odottavilla on mahdollisuus varata aika suun terveysneuvontakäynnille, jossa perheen suunterveydentilan ja hoidon tarpeen arvioi hammashoitaja haastatteleamalla. Tavoitteena on, että vanhempien suu ja hampaat ovat terveet ennen lapsen syntymää ja perheen hyville terveystottumuksille on luotu perusta. Suun terveydenhuollon suuhygienisti tai hammashoitaja osallistuu ensimmäisen lapsen saaneille vanhemmille tarkoitettuun valmennustilaisuuteen.

Neurolaterveydenhoitaja keskustelee vanhempien kanssa lasten puoli- ja kaksivuotisterveystarkastusten yhteydessä ravinnon merkityksestä suun terveydelle, ruokailurytmistä, janojuomista ja päivittäisen suuhygienian ylläpidon tärkeydestä. Terveystarkastaja kontrolloi myös lapsen hampaiston yläetualueen puhtauden. Jos lapsella on runsaasti näkyvää plakkia tai ilmenee muuta ongelmaa, terveydenhoitaja ohjaa varaamaan ajan hammashoitolaan. Suun terveydenedistämisen asiantuntija kouluttaa terveydenhoitajia huomioimaan suun terveyteen liittyviä seikkoja.

Alle kouluikäisten ja kouluikäisten lasten ja nuorten tarkastuksissa noudatetaan ns. neuvola-asetuksen mukaista vuosittain päivitettävää suunnitelmaa. Yksi-, kolme- ja viisivuotiaiden lasten huoltajille lähetetään kotiin kehote varata aika suun terveystarkastukseen hammashoitajan tai suuhygienistin vastaanotolle. Käynneillä

keskustellaan mm. imetyksestä sekä tutin ja tuttipullon käytöstä. Vanhempia opastetaan lapsen hampaiden harjauksessa sekä fluorin ja ksylitolin käytössä.

Koululaisten määräaikaistarkastukset tehdään perusopetuksen 1., 3., 5., 7. ja 8. luokan oppilaille. Suuhygienistin tarkastukseen kutsutaan 1.-, 5.- ja 7.-luokkalaiset. Hammaslääkärin tutkimukseen kutsutaan 3.- ja 8. – luokkalaiset. Tarkastusten yhteydessä arvioidaan omahoidon onnistuminen sekä selvitetään osallistavan keskustelun kautta ravintotottumuksia ja asenteita terveellisiin tapoihin. Lapselle havainnollistetaan mahdollinen jäännösplakki ja ohjataan suun puhdistuksessa.

Viidennen luokan oppilailla on alkamassa niin sanottu toinen vaihduntavaihe, jolloin loput maitohampaat vaihtuvat pysyviin. Tässä vaiheessa ruokailu- ja makeankäyttötapoihin sekä suun puhdistamiseen kiinnitetään erityistä huomiota, sillä vastapuhjenneet hampaat reikiintyvät helposti. Erityistä huomiota terveysneuvonnassa kohdistetaan myös puhkeavien hampaiden hyvään puhdistukseen. Yksitoista vuotta täyttäneiltä tiedustellaan tupakan ja nuuskan käytöstä ja mahdolliseen käyttöön puututaan. Kahdeksannelta luokalta alkaen otetaan puheeksi alkoholin ja muiden päihteiden käytön vaikutukset.

Suuhygienistin vastaanotolla varmistetaan 17 -vuotiaiden kohdalla omahoidon sujuminen. Aikuistuvia nuoria ohjeistetaan jatkossa huolehtimaan itsenäisesti tarpeellisista ajanvarauksistaan.

Määräaikaisten ja yksilöllisen tarpeen mukaan tapahtuvien terveystarkastusten lisäksi Helsingin suun terveydenhuolto järjestää lapsille ja nuorille ryhmämuotoisia terveydenedistämistilaisuuksia. Suun terveydenedistämistilaisuuksia pidetään mm. ammattikouluissa ja kutsunnoissa. Koulujen lomakausien aikaan LIISU (=liikkuva suunhoidon yksikkö) vierailee mm. leikkipuistoissa.

Helsingin suun terveydenhuolto tekee yhteistyötä muiden kuntien kanssa mm. pääkaupunkiseudulla tuottamalla yhteistä materiaalia terveyden edistämiseen ja suunnittelemalla erilaisia suun terveyttä edistäviä kampanjoita. Aineisto löytyy Helsingin kaupungin sähköisestä työpöydästä Helimestä.

Terveysvaikutusten arviointi

Ennaltaehkäisevää suun terveydenhuoltoa järjestetään Helsingissä terveydenhuoltolain (1326/2010) mukaisesti. Toimintaa kohdennetaan erityisesti herkille väestöryhmille kuten lapset, nuoret, vanhukset, vammaiset ja maahanmuuttajat. Suun terveyden edistäminen otetaan myös puheeksi jokaisen potilaan kanssa suun terveystarkastuksen

yhteydessä. Hammashoitolassa tehtävien toimenpiteiden lisäksi keskeistä on kannustaa huolelliseen kotihoitoon ja terveellisiin ravintotottumuksiin, joilla on myönteisiä terveysvaikutuksia suun terveyden lisäksi kokonaisterveyteen. Ennaltaehkäisevällä suun terveydenhoidolla voidaan edistää ihmisen hyvinvointia ja elämänlaatua."

Esittelijä

virastopäällikkö
Matti Toivola

Lisätiedot

Seija Hiekkanen, johtajahammaslääkäri, puhelin: 310 42247
seija.hiekkanen(a)hel.fi

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kaupunginhallitus on pyytänyt sosiaali- ja terveyslautakuntaa antamaan lausunnon 1.4.2014 mennessä valtuutettu Tuomo Valokaisen aloitteesta: "Kaupunginvaltuusto edellyttää, että Helsingin kaupunki kiinnittää huomion juuri ennaltaehkäisevän hammashoidon tehostamiseen."

Esittelijä

virastopäällikkö
Matti Toivola

Lisätiedot

Seija Hiekkanen, johtajahammaslääkäri, puhelin: 310 42247
seija.hiekkanen(a)hel.fi